

Sygn. akt: VII Ca 916/19

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 10 marca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Koszalinie VII Wydział Cywilny Odwoławczy
w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Dariusz Jarząbek

Sędziowie: Urszula Fijałkowska, del. Izabela Sobolewska

Protokolant: Anna Jazłowiecka

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2020 roku w Koszalinie

na rozprawie

sprawy z powództwa Waldemara H

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej

o nakazanie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Koszalinie

z dnia 2 października 2019 roku, sygn. akt I C 652/19

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punkcie drugim w ten sposób, że zobowiązuje pozwaną Spółdzielnię Mieszkaniową do umieszczenia na jej stronie internetowej uchwał i protokołów obrad organów spółdzielni, za okres od 1 stycznia 2018 r. w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi członkom pozwanej Spółdzielni,
2. w punkcie trzecim w ten sposób, że zasądza od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej na rzecz powoda Waldemara Humela koszty procesu w kwocie 30 zł (trzydzieści złotych),

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 2 października 2019 r. Sąd Rejonowy w Koszalinie:

- I.** nakazał pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej udostępnienie na jej stronie internetowej regulaminów, protokołów lustracji oraz rocznych sprawozdań finansowych obowiązujących na rok 2019 oraz obowiązujących w kolejnych latach,
- II.** oddalił powództwo w pozostałym zakresie (w zakresie żądania udostępnienia uchwał i protokołów obrad organów spółdzielni).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach:

Spółdzielnia Mieszkaniowa prowadzi stronę internetową o adresie: www.spmk.koszalin.pl. Na stronie internetowej Spółdzielni w zakładce „Dokumenty” opublikowany jest statut Spółdzielni. Istnieją foldery „Akty prawne (Ustawy i regulaminy)”, „Sprawozdania zarządu (Dokumenty Sprawozdań Zarządu)”, „Walne Zgromadzenie (Dokumenty Walnych Zgromadzeń)”, lecz nie są w nich opublikowane dokumenty określone tytułami folderów.

Waldemar H. jest członkiem pozwanej Spółdzielni. Wielokrotnie zwracał się do Spółdzielni na podstawie art. 8¹ ust. 1 ustawy o kopie dokumentów wymienionych w tym przepisie i otrzymywał te kopie za odpłatnością, stosowanie do art. 8¹ ust. 2 ustawy. Istnieje możliwość przekazania skanów dokumentów na skrybkę mailową członka spółdzielni, po upoważnieniu Spółdzielni do takiego przesyłania korespondencji. Powód z tej możliwości korzysta.

Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni SM w latach 2011-2015r. głosowało przeciwko uchwałom w przedmiocie zobowiązania Zarządu do realizacji zapisu art. 8¹ ust. 3 ustawy.

Sąd Okręgowy w Koszalinie wyrokiem z dnia 16 stycznia 2018r., sygn. akt V Ka 741/17, zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 4 sierpnia 2017r., w ten sposób, że uniewinnił obwinionego Kazimierza O od popełnienia przypisanego mu czynu z art. 27³ ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Kazimierz OI jest Prezesem Zarządu pozwanej Spółdzielni.

Na bazie tych ustaleń Sąd Rejonowy uznał powództwo w części za zasadne.

Podstawą prawną żądania pozwu jest art. 8¹ ust. 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, zgodnie z którym statut spółdzielni mieszkaniowej, regulaminy, uchwały i protokoły obrad organów spółdzielni, a także protokoły lustracji i roczne sprawozdanie finansowe powinny być udostępnione na stronie internetowej spółdzielni.

Ustawodawca nałożył na spółdzielnie powinność, różnicą są się od obowiązku. Obowiązek jest niezależny od okoliczności, chyba że ustawodawca przewiduje odstępienie od obowiązku z uwagi na dane okoliczności. W przypadku powinności staje się ona obowiązkiem, jeśli dane okoliczności za tym przemawiają. W niniejszej sprawie oceniając, czy pozwana Spółdzielnia ma obowiązek udostępniania na stronie internetowej dokumentów określonych w art. 8¹ ust. 3 ustawy, należało brać pod uwagę prawo członka spółdzielni do informacji o treści przedmiotowych dokumentów, ale z drugiej strony obowiązek spółdzielni w zakresie racjonalnego gospodarowania mieniem, a także przepisy innych aktów prawnych powiązane z efektem udostępnienia innym osobom danych zawartych w przedmiotowych dokumentach.

Uzasadniając wyrok w części oddalającej powództwo (w zakresie dotyczącym uchwał i protokołów obrad organów spółdzielni) Sąd Rejonowy wskazał, że udostępnienie wszystkich dokumentów wymienionych w art. 8¹ ust. 3 ustawy w Internecie, w szczególności uchwał i protokołów obrad, wiązałoby się z dodatkowymi kosztami ponoszonymi przez pozwaną Spółdzielnię, a po ich rozliczeniu, ostatecznie przez członków spółdzielni. Koszty obejmowałyby koszt skanowania dokumentów po uprzedniej odpowiedniej anonimizacji dokumentów przez uprawnionego pracownika,

koszty umieszczenia na stronie internetowej, koszt prowadzenia i obsługi tej strony (w tym koszty związane z systemem logowania tylko przez członków spółdzielni). W sytuacji, gdy pozwana Spółdzielnia liczy około 7.500 członków, liczba uchwał, szczególnie w sprawach indywidualnych, jest znaczna. Strona pozwana podała, że liczba uchwał, które podejmowane są przez Zarząd Spółdzielni, to około 30-40 miesięcznie. Mając na uwadze potrzebę prowadzenia racjonalnej gospodarki przez pozwaną Spółdzielnię, konieczność poniesienia powyższych kosztów powoduje, że powinność udostępnienia na stronie internetowej Spółdzielni nie przeradza się w obowiązek w zakresie dokumentów obejmujących uchwały organów Spółdzielni i protokołów obrad tych organów. Nadto tylko w przypadku tego rodzaju dokumentów istnieje ryzyko naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, ewentualnie o ochronie dóbr osobistych, poprzez ich udostępnienie na stronie internetowej.

Apelację od wyroku złożył powód Waldemar H., zaskarżając powyższe orzeczenie w części oddalającej powództwo i wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości. Zarzucił, że koszty udostępnienia dokumentów na stronie internetowej nie mogą zwalniać z nałożonych przez ustawodawcę obowiązków oraz że umieszczenie zanonimizowanego dokumentu na stronie internetowej to czynność prosta i tania. Podniósł, że pozwana odmawia wypełnienia swojego obowiązku w celu ograniczenia członkom spółdzielni dostępu do informacji.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Sąd Okręgowy przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jednak nie podzielił oceny prawnej przedstawionej przez ten Sąd w części dotyczącej oddalonego powództwa.

Przepis art. 8¹ ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych nakazuje spółdzielni ("powinny być

udostępnione") udostępnianie na stronie internetowej dokumentów tam enumeratywnie wymienionych. Adresatami tej normy prawnej są, poza spółdzielniami mieszkaniowymi (jako zobowiązanymi), członkowie tych spółdzielni, jako uprawnieni. Oni też, wobec braku szczególnego przepisu, są na zasadach ogólnych uprawnieni do sądowego dochodzenia swych praw, w drodze procesu (wyrok SA w Warszawie z dnia 16 czerwca 2015 r., I ACa 1530/14, LEX nr 1805952, wyrok SA w Szczecinie z dnia 1 sierpnia 2019 r., I ACa 365/19, LEX nr 2770870, wyrok SA w Gdańsku 15 kwietnia 2019 r., V ACa 647/18). W wyroku z 15 lipca 2009 r. (K 64/07, OTK-A 2009/7, poz. 110), Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 8¹ ust. 3 ustawy rozumiany w ten sposób, że dotyczy udostępniania wskazanych w nim dokumentów wyłącznie członkom spółdzielni mieszkaniowej, jest zgodny z art. 51 ust. 1, 3 i 5 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 49 i art. 51 ust. 2 i 4 Konstytucji.

Sąd Rejonowy przyjął że przepis art. 8¹ ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, nakłada na spółdzielnie powinność, różniącą się od obowiązku oraz, że powinność ta staje się obowiązkiem, jeśli dane okoliczności za tym przemawiają.

Nawet, gdyby przyjąć koncepcję zaprezentowaną przez Sąd pierwszej instancji, a więc że konkretne okoliczności mogą zwalniać spółdzielnię z obowiązku określonego w przepisie art. 8¹ ust. 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, to okoliczności, które Sąd ten przyjął jako zwalniające z obowiązku, za takie nie mogą zostać uznane.

Przede wszystkim udostępnieniu na stronie internetowej uchwał i protokołów obrad organów spółdzielni, nie sprzeciwia się konieczność ochrony danych osobowych, czy też dóbr osobistych. Sąd Rejonowy nie badał treści żadnych konkretnych uchwał i protokołów obrad organów spółdzielni, lecz z tego powodu wykluczył co do zasady obowiązek udostępnienia na stronie internetowej uchwał i protokołów obrad organów spółdzielni. W ten sposób w ogóle więc wykluczył możliwość zastosowania art. 8¹ ust. 3 ustawy w odniesieniu do uchwał i protokołów obrad organów spółdzielni, pomimo że ustawodawca nie dokonał żadnego rozróżnienia w stosowaniu tego przepisu w stosunku do wymienionych w nim aktów.

Ustawodawca wprowadzając nakaz udostępniania również uchwał i protokołów obrad organów spółdzielni musiał zdawać sobie sprawę, że akty te mogą zawierać dane osobowe. Ochrona danych wrażliwych winna nastąpić poprzez anonimizację tych danych.

Skutecznego argumentu przeciwko udostępnianiu uchwał i protokołów na stronie internetowej, nie mógł stanowić również koszt udostępnienia. Według Sądu Rejonowego, skoro uchwał w pozwanej spółdzielni zapada dużo i w związku z tym koszty udostępniania będą duże, to pozwana winna być zwolniona z powinności nałożonej w art. 8¹ ust. 3 ustawy. Oznaczałoby to, że przepis ten winien obowiązywać tylko małe spółdzielnie, w których podejmuje się mało uchwał (bo wtedy koszt udostępniania jest mały), a duże spółdzielnie, w których uchwał zapada odpowiednio więcej spod działania przepisu winny być wyłączone. Tego poglądu Sąd Okręgowy nie podzielił. Oczywiście jest, że w większych spółdzielniach zapada odpowiednio więcej uchwał, jednak członków w takich spółdzielniach jest też odpowiednio więcej, a zatem koszt udostępniania uchwał na stronie internetowej, rozkłada się na więcej osób.

Końcowo Sąd odwoławczy zaznacza, że budził jego wątpliwości majątkowy charakter roszczenia, z którym wystąpił powód. W związku jednak z tym, że kwestia ta nie była jednoznaczna, a sprawa została przekazana przez Sąd Okręgowy według właściwości Sądowi Rejonowemu (który tym przekazaniem był związany), Sąd odwoławczy zaakceptował fakt rozpoznania sprawy przez Sąd Rejonowy.

Z uwagi na powyższe, apelacja podlegała uwzględnieniu (art. 386 § 1 k.p.c.). O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c.

(-) U. Fijałkowska

(-) D. Jarząbek

(-) I. Sobolewska